

The logo consists of a central grey square containing the text 'GŁÓWNY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO' in blue. This square is enclosed within a blue rectangular border. Two thick blue horizontal bars cross the square, one from the left and one from the right, creating a cross-like shape.

**GŁÓWNY INSPEKTOR
NADZORU
BUDOWLANEGO**

**KATASTROFY BUDOWLANE
W 2015 ROKU**

Warszawa, czerwiec 2016 r.

1. WPROWADZENIE

Katastrofą budowlaną, zgodnie z art. 73 ustawy – Prawo budowlane¹, jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów. Nie jest katastrofą natomiast uszkodzenie elementu wbudowanego w obiekt budowlany, nadającego się do naprawy lub wymiany, uszkodzenie lub zniszczenie urządzeń budowlanych związanych z budynkami, jak również awaria instalacji.

Postępowanie wyjaśniające w sprawie przyczyn i okoliczności katastrofy prowadzi właściwy miejscowo organ nadzoru budowlanego – powiatowy lub wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego (art. 76 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 74 ustawy - Prawo budowlane). Postępowanie to może przejąć organ wyższego stopnia – wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego oraz Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (art. 77 ustawy – Prawo budowlane).

Rejestr katastrof budowlanych prowadzony jest w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego od 1995 roku². W rejestrze znajdują się informacje o katastrofach budowlanych przekazane przez powiatowych i wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego w ramach zadań i kompetencji określonych w art. 76 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo budowlane.

Na podstawie danych wprowadzonych do rejestru w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego corocznie dokonywane są analizy katastrof budowlanych, a ich wyniki publikowane na urzędowej stronie internetowej.

Analizę katastrof budowlanych zaistniałych w 2015 r. przeprowadzono na podstawie danych zawartych w rejestrze katastrof budowlanych według stanu na 7 czerwca 2016 r.

W stosunku do 7 katastrof, tj. 2% wszystkich zarejestrowanych w 2015 r., toczą się postępowania w zakresie przyczyn i okoliczności ich zaistnienia, w związku z czym nie zostały one w pełnym zakresie uwzględnione w analizie.

2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANALIZY KATASTROF BUDOWLANYCH

2.1. Podsumowanie dotyczące roku 2015

W 2015 roku zarejestrowano **307** katastrof budowlanych. W stosunku do 300 (97,7% zarejestrowanych katastrof) zakończono postępowania wyjaśniające okoliczności i szczegółowe przyczyny zaistnienia zdarzenia.

Najwięcej katastrof, to jest **270**, wystąpiło w obiektach oddanych do użytkowania, w których nie prowadzono robót budowlanych. Stanowiły one 88% wszystkich katastrof.

Najczęściej główną przyczyną katastrof budowlanych były zdarzenia losowe – wskazano je w 242 (79%) katastrofach. W roku 2015 zdarzeniami tymi były przede wszystkim silne, porywiste wiatry, często wraz z opadami i wyładowaniami atmosferycznymi oraz pożary. Zdecydowanie mniej liczną grupę, 38 katastrof (12%), stanowiły zdarzenia

¹ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r., Dz.U. z 2016 r., poz. 290.

² Od 2008 roku rejestr katastrof budowlanych prowadzony jest w formie elektronicznej, jako system RKB. Po modernizacji, od 2013 roku, występuje pod nazwą RKB-2.

wynikające z błędów podczas utrzymania, których najczęstszą przyczyną był nieodpowiedni stan techniczny. Statystycznie najmniej wydarzyło się katastrof, do których przyczyniły się błędy podczas wykonywania robót budowlanych – odnotowano **19** (6%) takich zdarzeń. Ponadto zarejestrowano **1** katastrofę, co do której jako główną przyczynę wskazano błędy popełnione podczas opracowania dokumentacji obiektu budowlanego.

W roku 2015 poszkodowanych zostało łącznie **95 osób**, w tym 18 osób poniosło śmierć, a 77 osób zostało rannych. Najliczniejszą grupę zdarzeń, w wyniku których poszkodowani zostali ludzie stanowiły katastrofy spowodowane wybuchem gazu (4 zabitych i 29 rannych w 17 katastrofach) oraz pożarem (5 osób zabitych i 23 ranne w 11 katastrofach). Niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi były również katastrofy wynikające z błędów podczas prowadzenia budowy nowego obiektu lub wykonywania robót budowlanych w istniejącym obiekcie. W ich wyniku 8 osób poniosło śmierć, w tym 5 w nowo budowanych obiektach, a 13 osób zostało rannych.

3. ANALIZA KATASTROF BUDOWLANYCH ZAISTNIAŁYCH W 2015 ROKU

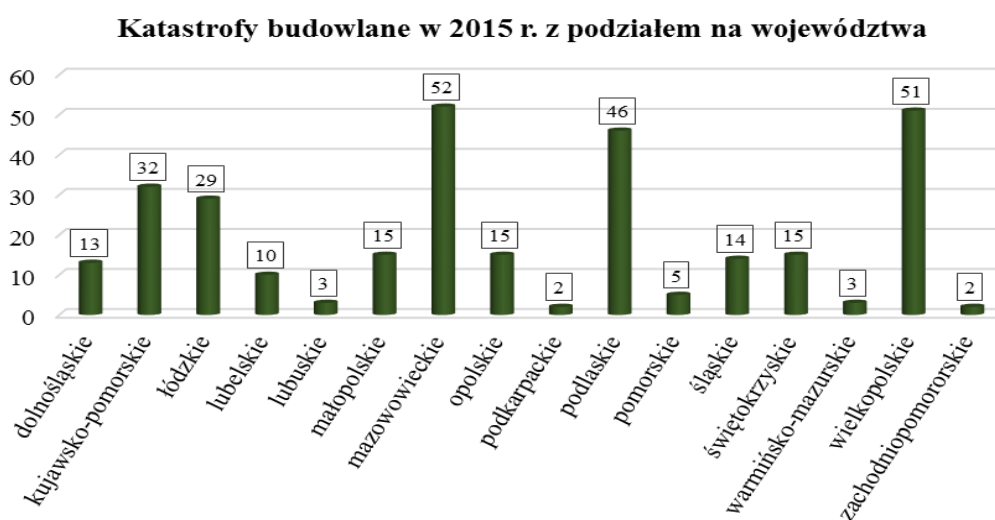
3.1. Miejsce wystąpienia katastrofy

Katastrofy budowlane w 2015 r. miały miejsce we wszystkich województwach. Najwięcej katastrof odnotowano w województwach:

- mazowieckim – **52** (16,9 % ogólnej liczby katastrof),
- wielkopolskim – **51** (16,6 % ogólnej liczby katastrof),
- podlaskim – **46** (15,0 % ogólnej liczby katastrof).

Najmniej katastrof miało miejsce w województwach³:

- podkarpackim i zachodniopomorskim – po 2,
- lubuskim i warmińsko-mazurskim – po 3,
- pomorskim – 5.

³ W pozostałych województwach: w dolnośląskim - 13, kujawsko-pomorskim - 32, lubelskim - 10, łódzkim - 29, małopolskim - 15, opolskim - 15, śląskim - 14, świętokrzyskim - 15.

W 2015 r. 1 katastrofa wystąpiła w obiekcie, w stosunku do którego organem pierwszej instancji był wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego, skutkiem czego prowadził postępowanie wyjaśniające. Natomiast 306 katastrof budowlanych dotyczyło obiektów, co do których właściwymi były organy nadzoru budowlanego stopnia powiatowego.

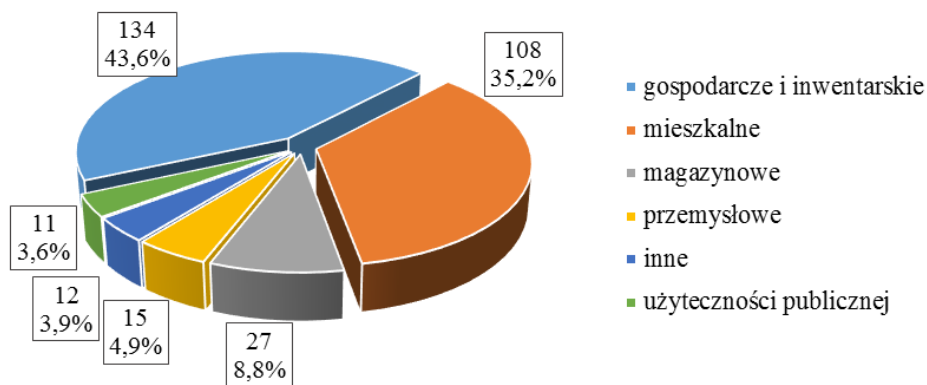
3.2. Rodzaje obiektów budowlanych ulegających katastrofom

W 2015 r. katastrofom budowlanym ulegały najczęściej budynki gospodarcze i inwentarskie oraz budynki mieszkalne, najrzadziej natomiast budynki zamieszkania zbiorowego i obiekty przemysłowe.

Podział ze względu na rodzaje obiektów budowlanych, które uległy katastrofom przedstawia się następująco:

- **134** katastrofy budynków gospodarczych i inwentarskich (43,6% wszystkich katastrof),
- **108** katastrof budynków mieszkalnych, z czego **93** dotyczyły budynków jednorodzinnych (35,2% wszystkich katastrof),
- **27** katastrof budynków magazynowych (8,8% wszystkich katastrof),
- **15** katastrof obiektów przemysłowych (4,9% wszystkich katastrof),
- **12** katastrof innych budowli (3,9% wszystkich katastrof),
- **11** katastrof obiektów użyteczności publicznej (3,6% wszystkich katastrof).

Sposób użytkowania obiektów, które uległy zniszczeniu

3.3. Przyczyny katastrof

Jako główną przyczynę katastrof budowlanych w 2015 r. wskazywano⁴:

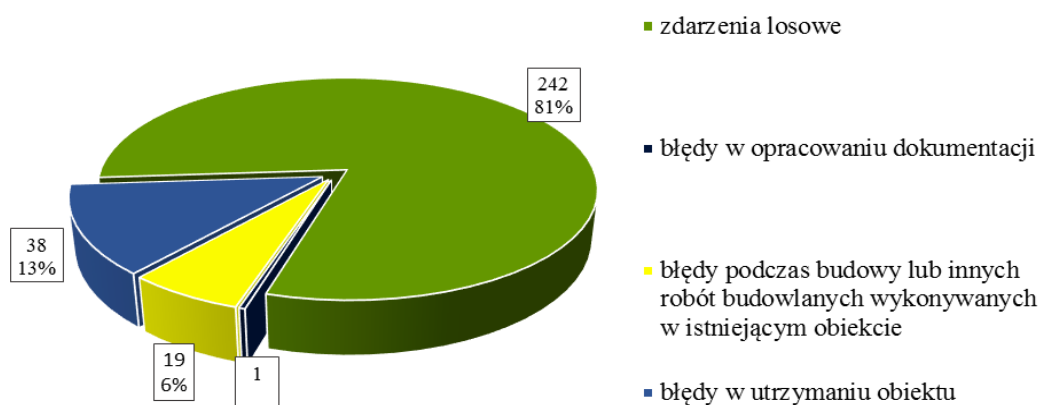
- w **242** przypadkach (tj. w 81%) zdarzenia losowe, do których zalicza się działania sił natury, takie jak: powódzie, intensywne opady atmosferyczne, silne wiatry, osuwiska

⁴ Analiza w tym zakresie została sporządzona na podstawie 300 katastrof budowlanych (nie obejmuje 7 katastrof, w stosunku do których postępowania wyjaśniające przyczyny i okoliczności ich zaistnienia nie zostały zakończone).

ziemi, wstrząsy sejsmiczne, uderzenia pioruna, jak i związane z działaniami człowieka, np. wybuch gazu, pożar, zniszczenia budynków spowodowane wypadkiem komunikacyjnym czy wybuch kotła,

- w **38** przypadkach (tj. w 13%) błędy podczas utrzymania obiektu budowlanego,
- w **19** przypadkach (tj. w 6%) błędy podczas budowy nowego obiektu lub wykonywania innych robót budowlanych w istniejącym obiekcie,
- w **1** przypadku główną przyczyną katastrofy były błędy popełnione podczas opracowania dokumentacji obiektu budowlanego.

Główne przyczyny zaistnienia katastrof budowlanych

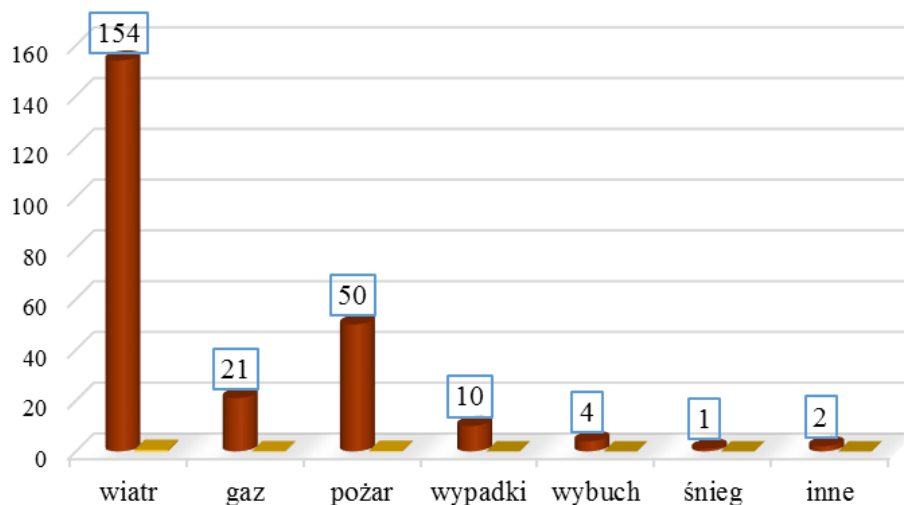
3.3.1. Zdarzenia losowe jako przyczyny katastrof

Jak wskazano wyżej, 242 katastrofy budowlane nastąpiły w wyniku zdarzeń losowych. Często na przyczynę katastrofy składało się równocześnie kilka ze wskazanych niżej czynników, np. silny porywisty wiatr współwystępujący z intensywnymi opadami atmosferycznymi (deszcz, grad) lub burzami, czy też wybuch wraz z pożarem.

Rodzaje zdarzeń losowych:

- silne wiatry (154 przypadki),
- intensywne opady, w tym w większości towarzyszące porywistym wiatrom (51 przypadków) i wyładowaniom atmosferycznym (37 przypadków),
- pożary (50 przypadków), w tym m.in. w wyniku zwarcia w instalacji elektrycznej,
- wybuch butli lub instalacji gazowych (21 przypadków),
- uszkodzenie obiektów budowlanych przez pojazdy (10 zdarzeń),
- wybuchy kotłów lub pieców, zbiorników itp. (4 przypadki),
- nadmiernie obciążenie dachu śniegiem (1 przypadek),
- inne okoliczności (2 przypadki).

Zdarzenia losowe jako przyczyny katastrof

3.3.2 Błędy podczas utrzymania obiektu budowlanego jako przyczyny katastrof

Co do 38 zdarzeń jako główną przyczynę katastrofy wskazano błędy podczas utrzymania obiektu budowlanego, to jest zaniechanie utrzymywania obiektu w należyтым stanie technicznym czy dopuszczenie do nadmiernego pogorszenia właściwości użytkowych i sprawności technicznej. W większości zdarzeń do katastrofy przyczyniło się równocześnie kilka czynników, na przykład poza dopuszczeniem do nadmiernego pogorszenia sprawności technicznej, nie podejmowano również działań prewencyjnych nie wykonując kontroli okresowych czy zaleceń wynikających z tych kontroli, nadmiernie eksploatowano budynek bądź demontowano elementy konstrukcyjne.

W szczególności błędy te dotyczyły:

- złego stanu technicznego obiektu budowlanego (32 przypadki),
- braku wykonania kontroli obiektu budowlanego (6 przypadków),
- braku podjęcia przez właściciela lub zarządcę wymaganych działań wynikających z kontroli obiektu budowlanego (2 przypadki),
- niewykonania przez właściciela lub zarządcę obowiązków wynikających z nakazów wydawanych przez organy nadzoru budowlanego (1 przypadek),
- użytkowania obiektu budowlanego niezgodnie z jego przeznaczeniem (2 przypadki),
- innych okoliczności (10 przypadków, w tym 2 przypadki nieużytkowania obiektu przez znaczny okres, 2 przypadki nadmiernego obciążenia stropu, 1 przypadek wybuchu gazu propan-butan, 1 przypadek wybuchu kotła, 1 przypadek nieuprawnionego demontażu elementów konstrukcyjnych).

3.3.3 Błędy podczas budowy nowego obiektu lub wykonywania innych robót budowlanych w istniejącym obiekcie jako przyczyny katastrof

19 katastrof nastąpiło w wyniku błędów podczas budowy nowego obiektu lub wykonywania innych robót budowlanych w istniejącym obiekcie. Tak jak przy wcześniej wymienianych przyczynach, tak i w tych przypadkach katastrofę mogło spowodować równocześnie kilka błędów dotyczących budowy lub wykonywania robót budowlanych.

W szczególności błędy te dotyczyły:

- naruszania obowiązków przez uczestników procesu budowlanego, np. nieustanowienie kierownika budowy, brak należytego nadzoru na budowie (13 przypadków),
- nieprzestrzegania technologii wykonania (12 przypadków),
- innych okoliczności (5 przypadków), np. przedwczesnego rozszalowania, wady podpór szalunkowych, wadliwego prowadzenia robót budowlanych, wykonania wykopu w nieodpowiednich warunkach.

W 4 przypadkach katastrofy nastąpiły w trakcie robót budowlanych wykonywanych w warunkach samowoli budowlanej podczas przebudowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Jako uczestników procesu budowlanego mających wpływ na zaistnienie katastrofy budowlanej wskazano:

- inwestorów (w 9 przypadkach),
- kierowników budowy (w 8 przypadkach),
- kierowników robót budowlanych (w 2 przypadkach),
- inspektorów nadzoru inwestorskiego (w 3 przypadkach). We wszystkich przypadkach inspektora nadzoru inwestorskiego wskazywano jako mającego wpływ na zaistnienie katastrofy jednocześnie z kierownikiem budowy (2 katastrofy) albo inwestorem (1 katastrofa).

W 16 przypadkach stwierdzono błędy wykonawcze, zaś w 3 przypadkach inne błędy, to jest ukrytą wadę materiałową drewnianego dźwigara podpierającego rusztowanie betonowanego stropu, samowolne rozpoczęcie i prowadzenie robót bez właściwego nadzoru oraz prowadzenie wykopu wzdłuż ściany szczytowej budynku w obsypującym się gruncie.

3.4. Etapy procesu budowlanego, podczas których wystąpiła katastrofa

Zdecydowana większość katastrof budowlanych w 2015 r. wystąpiła w obiektach budowlanych, w których nie prowadzono robót budowlanych.

Z 307 katastrof budowlanych odnotowanych w 2015 r.:

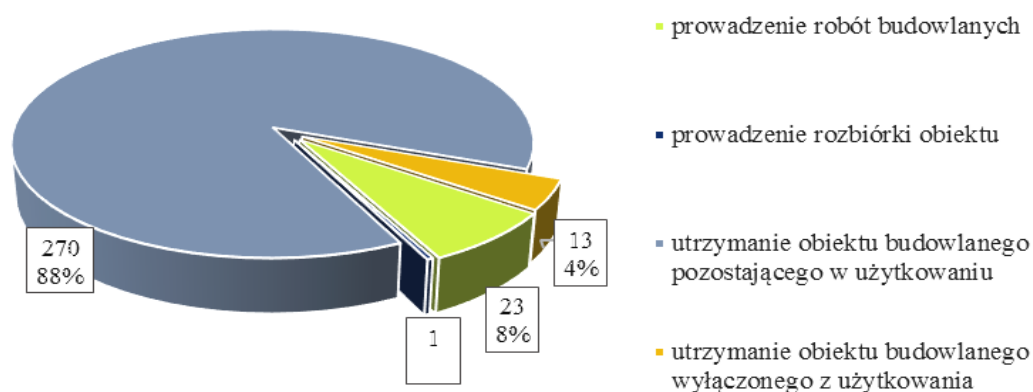
- 283 nastąpiły podczas utrzymania obiektów, gdy nie prowadzono w nich robót budowlanych (92% wszystkich katastrof),
- 24 katastrofy nastąpiły podczas prowadzenia robót budowlanych (8% wszystkich katastrof). W tym:
  - 14 katastrof miało miejsce w trakcie budowy nowego obiektu,
  - 9 katastrof wydarzyło się podczas prowadzenia robót budowlanych w istniejącym obiekcie, tj. w trakcie rozbudowy, przebudowy, nadbudowy, odbudowy lub remontu,

- 1 katastrofa miała miejsce podczas rozbiórki obiektu.

Natomiast w 283 katastrofach, które miały miejsce podczas utrzymania obiektów, kiedy nie prowadzono w nich robót budowlanych, mieści się:

- 270 katastrof w użytkowanych obiektach,
- 13 katastrof w obiektach wyłączonych z użytkowania na podstawie decyzji administracyjnej.

Etap procesu budowlanego, podczas którego miała miejsce katastrofa

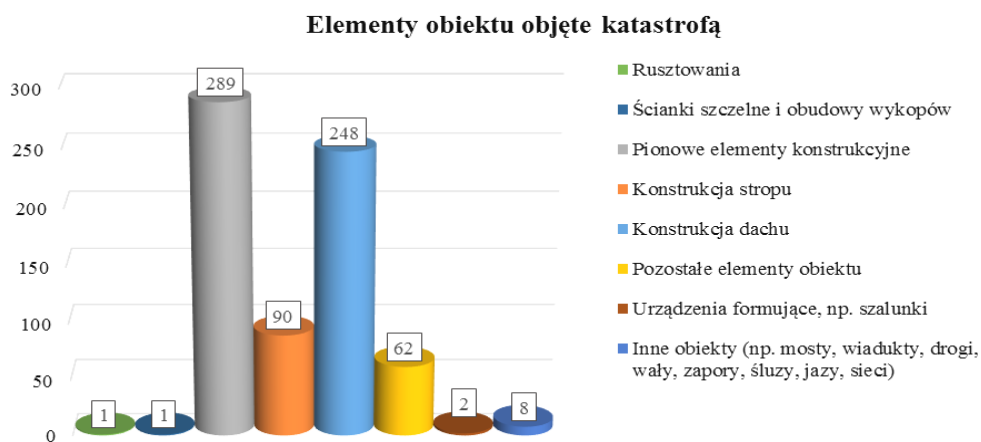
3.5. Elementy obiektów budowlanych objęte katastrofą

Podczas katastrof budowlanych najczęściej zniszczeniu ulegały ściany i dachy budynków.

Elementy obiektów budowlanych objęte katastrofą to w szczególności:

- w **289** przypadkach pionowe elementy konstrukcyjne,
- w **48** przypadkach konstrukcja dachu,
- w **90** przypadkach konstrukcje stropów,
- w **62** przypadkach pozostałe elementy obiektu,
- w **8** przypadkach elementy obiektów, takich jak: mosty, wiadukty, drogi, wały, zapory, śluzy, jazy i sieci,
- w **2** przypadkach urządzenia formujące, np. szalunki,
- w **1** przypadku ścianki szczelne i obudowy wykopów,
- w **1** przypadku rusztowania.

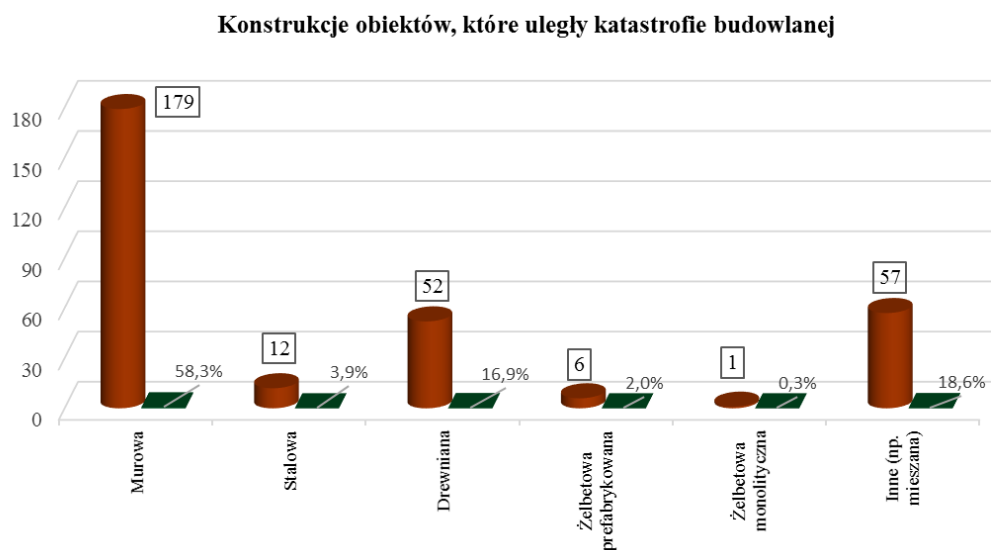

3.6. Rodzaje konstrukcji nośnej obiektów, które uległy katastrofom

Najwięcej katastrof budowlanych objęło obiekty o konstrukcji murowej, natomiast najmniej – o konstrukcji żelbetowej i stalowej.

Konstrukcja nośna obiektów ulegających katastrofom to:

- murowa – **179** obiektów (58,3% wszystkich katastrof),
- drewniana – **52** obiekty (16,9% wszystkich katastrof),
- stalowa – **12** obiektów (3,9% wszystkich katastrof),
- żelbetowa prefabrykowana – **6** obiektów (2% wszystkich katastrof),
- żelbetowa monolityczna – **1** obiekt (0,3% wszystkich katastrof),
- inna, np. mieszana – **57** obiektów (18,6% wszystkich katastrof).

3.7. Czas eksploatacji obiektów, które uległy katastrofom

Z 307 katastrof budowlanych w 2015 r., tylko 14 (4,6%) katastrof dotyczyło nowo budowanych obiektów.

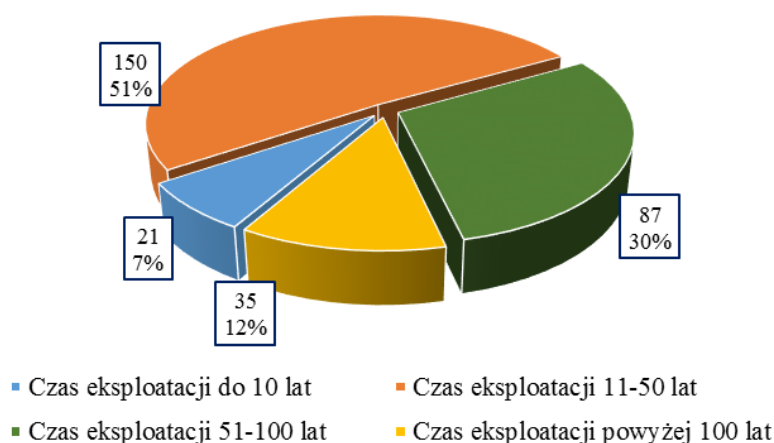
Pozostałe 293 (95,4%) katastrofy dotyczyły obiektów w trakcie użytkowania, obiektów pozostających w użytkowaniu, w których prowadzone były roboty budowlane, bądź istniejących obiektów, wyłączonych z użytkowania na podstawie decyzji administracyjnej.

Dla tych obiektów czas eksploatacji do momentu katastrofy wyniósł:

- poniżej 10 lat – dla **21** obiektów (7,2%),
- w przedziale 11-50 lat – dla **150** obiektów (51,2%),
- w przedziale 51-100 lat – dla **87** obiektów (29,7%),
- powyżej 100 lat – dla **35** obiektów (11,9%).

Zatem niespełna 42% wszystkich obiektów, które uległy katastrofom było eksploatowanych dłużej niż 50 lat (122 objekty).

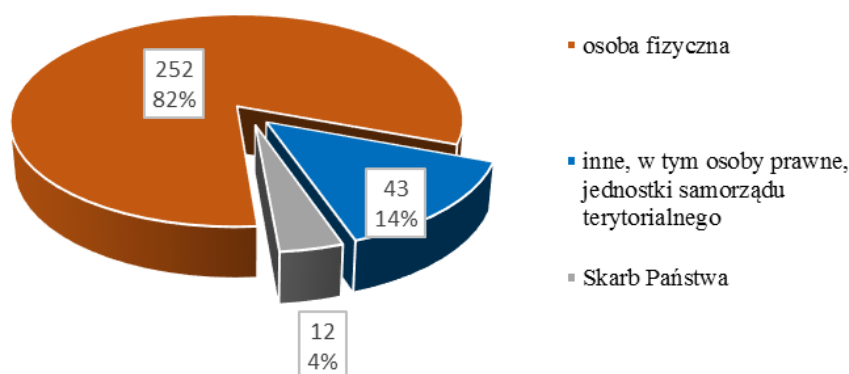
Czas eksploatacji obiektów budowlanych, które uległy katastrofie

3.8. Inwestor lub właściciel obiektów, które uległy katastrofom

Większość, to jest 82% obiektów budowlanych, które uległy w 2015 r. katastrofom budowlanym, była własnością osób fizycznych. Takich obiektów dotyczyły 252 katastrofy. Obiektów będących własnością Skarbu Państwa dotyczyło 12 katastrof (4%), a obiektów

Inwestor lub właściciel obiektów budowlanych, które uległy katastrofie

będących własnością innych podmiotów, np. osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowej lub spółdzielni mieszkaniowej – 43 katastrofy (14%).

3.9. Osoby poszkodowane w katastrofach budowlanych

W roku 2015 poszkodowanych zostało łącznie 95 osób w 48 katastrofach budowlanych. 18 osób poniosło śmierć w 16 katastrofach, a rannych zostało 77 osób (w 37 katastrofach).

*Opracowanie:
Departament Inspekcji i Kontroli Budowlanej*